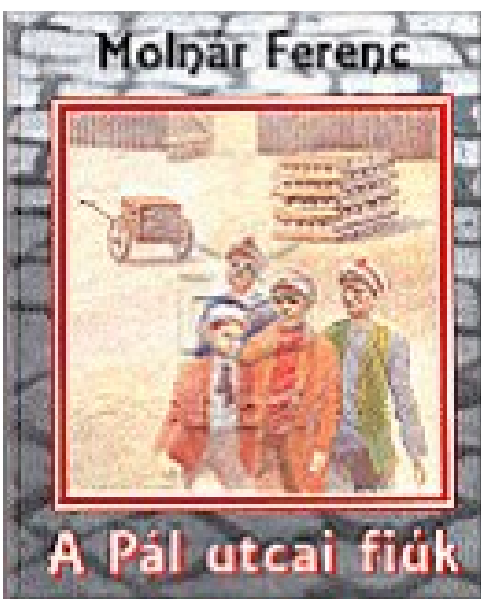

MOLNÁR FERENC

A Pál utcai fiúk

1907

<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/human/szepirod/magyar/molnarf/palutca/>

I.

Háromnegyed egykor, épp abban a pillanatban, mikor a természetrajzi terem katedraasztalán hosszú és sikertelen kísérletek után végre- -valahára, nagy nehezen, izgatott várakozás jutalmául a Bunsen-lámpa színtelen lángjában fellobbant egy gyönyörű, smaragdzöld csík, annak jeléül, hogy az a vegyület, melyről a tanár úr be akarta bizonyítani, hogy zöldre festi a lángot, a lángot csakugyan zöldre festette, mondom: pont háromnegyed egykor, épp abban a diadalmas minutumban megpendült a szomszéd ház udvarán egy zongora-verkli, s ezzel minden komolyságnak vége szakadt. Az ablakok tárva-nyitva voltak a meleg márciusi napon, s a friss tavaszi szellő szárnyán berepült a muzsika a tanterembe. Valami vidám magyar nóta volt, ami a verkleiből indulónak hangzott, s olyan csinnadrattásan, olyan bécsiesen pengett, hogy az egész osztály mosolyogni szeretett volna, sőt voltak, akik valóban mosolyogtak is rajta. A Bunsen-lámpában vígan lobogott a zöld csík, s ezt valahogyan még csak bámulta az első padból néhány fiú. De a többiek kinéztek az ablakon, amelyen át a szomszédos kis házak teteit lehetett látni, s a távolban, az aranyos déli napon a templomtornyot, melynek óráján a nagymutató vigasztalóan haladt a tizenkettős felé. És ahogy kifigyeltek az ablakon, a muzsikával együtt más, ide nem tartozó hangok is jöttek be a terembe. Tülköltek a lóvasúti kocsisok, valamelyik udvaron dalolt egy cseléd lány, de egészen mást, mint amit a zongora-verkli játszott. És izegni-mozogni kezdett az osztály. Némelyek turkálni kezdtek a padban a könyvek közt; a rendesebbek megtörölték a tollaikat; Boka becsukta a kicsiny, piros bőrrel bevont zsebtintatartóját, melynek igen ügyes szerkezete volt, úgyhogy sose folyt ki belőle a tinta, csak akkor, ha zsebre vágta az ember; Csele összeszedte a lapokat, amelyek nála a könyveket helyettesítették, mert Csele gigerli volt, és nem pakolta a hóna alá az egész könyvtárát, mint a többi, hanem csak a szükséges lapokat szokta volt elhozni, ezeket is gondosan elosztva összes külső és belső zsebeiben; Csónakos az utolsó padban akkorát ásított, mint valami unatkozó víziló; Weisz kifordította a zsebet, és kiszórta belőle az összes délelőtti morzsákat, melyek ama kifliből maradtak ott, amelyet Weisz a tíz órától egy óráig terjedő időközben a zsebéből evett ki darabonként; Geréb csoszogni kezdett a pad alatt a lábával, mint aki úgy tesz, mintha föl akarna állani; Barabás pedig minden szemérem nélkül terítette a pad alatt térdére a viaszkosvásznat, nagyság szerint rakván bele a könyveket, s majd egy szíjjal akkorát húzván rajta, hogy a pad is megreccsent, és ő maga belevörösödött - egyszóval mindenki előkészületeket tett a távozásra, s csak egyedül a tanár úr nem vett tudomást arról, hogy öt perc múlva vége lesz mindennek, mert a tanár végighordozta szelíd tekintetét a sok buksi gyerekfej fölött, és így szólt:

- Mi az?

Nagy csönd lett erre. Halálos csönd. Barabás kénytelen volt elereszteni a szíjat, Geréb maga alá kapta a lábát, Weisz ismét befordította a zsebét, Csónakos befogta a száját a kezével, és a tenyere mögött végezte be az ásítást, Csele békében hagyta a "lapokat", Boka hamar zsebre vágta a piros tintatartót, melyből, a zsebet megérezve, rögtön szivárogni kezdett a szép kék antracén.

- Mi az? - ismételte a tanár úr, s ekkor már mindenki mozdulatlanul ült a helyén. Aztán az ablakra nézett, amelyen át vígan cincogott be a verkliszó, mintegy éreztetve mindenkivel, hogy ő nem tartozik a tanári fegyelem alá. De a tanár úr azért szigorúan nézett a verkli irányába is, és így szólt:

- Csegey, csukd be az ablakot!

Csegey, a kis Csegey pedig, aki "első pad első" volt, fölkel, és az ő komoly, szigorú kis pofájával az ablakhoz ment, hogy becsukja.

E pillanatban Csónakos kihajolt a padsor szélén, és odasúgta egy kis szőke fiúnak:

- Vigyázz Nemecsek!

Nemecsek hátrasandított, majd a földre nézett. Egy kis papírgombóc gurult melléje. Fölvette, kihajtotta. Az egyik oldalára ez volt írva:

`Add tovább Bokának!`

Nemecsek tudta, hogy ez csak címzés, és hogy maga a levél, az igazi mondanivaló a papiros másik oldalán van. De Nemecsek határozottan jellemes férfiú volt, és nem akarta a más levelét elolvasni. Tehát ő is gombócot csinált belőle, megvárta a kellő pillanatot, s most ő hajolt ki a két padsor között hagyott utcára, és ő súgta:

- Vigyázz Boka!

És most Boka nézett le a földre, amely rendes közlekedési eszköze volt az üzeneteknek. Valóban, gurulva jött a kis papiros gombóc. A másik oldalára, tehát arra az oldalra, amelyet a szőke Nemecsek becsületből nem olvasott el, ez volt írva:

`Délután háromkor közgyűlés.

Elnökválasztás a grundon. Kihirdetni.`

Boka zsebre vágta a kis papirost, és egy utolsót szorított már összecsomagolt könyvein. Egy óra volt. A villamos óra berregni kezdett, és most már a tanár úr is tudta, hogy vége az órának.

A Bunsen-lámpát eloltotta, a leckét kijelölte, és visszament a természetrajzi szertárba, a gyűjtemények közé, honnan minden ajtónyitáskor kitömött állatok, polcon tollázkodó kitömött madarak kandikáltak ki buta üvegszemükkal, s ahol a sarokban csöndesen, de méltósággal állongott a titkok titka, a rémek réme: egy megsárgult emberi csontváz.

És az osztály egy perc alatt künn volt a teremből. A nagy, oszlopos lépcsőházban vad rohanások történtek, melyek csak akkor szelídültek sietéssé, mikor egy-egy tanár magas alakja keveredett a zajgó gyerektömeg közé. Ilyenkor fékeztek a szaladók, egy-egy pillanatra csönd lett, de amint a professzor a kanyarodónál eltűnt, újra elkezdődött a lefelé való verseny.

A kapun csak úgy dűlt kifelé a sok gyerek. Fele jobbra, fele balra oszlott. És tanárok jöttek köztük, és ilyenkor lerepültek a kis kalapok. És mindnyája fáradtan, éhesen ballagott a ragyogóan napfényes utcán. Egy kis kábultság járt a fejükben, mely csak nagy lassan oszladozott a sok vidám és életet jelentő látványra, amit az utca nyújt. Mintha kiszabadult kis rabok lettek volna, úgy támolyogtak a sok levegőn és a sok napfényben, úgy kószáltak bele ebbe a lármás, friss, mozgalmas városba, amely számukra nem volt egyéb, mint kocsik, lóvasutak, utcák, boltok zűrzavaros keveréke, amelyben haza kellett találni.

Csele titokban törökmézre alkudott egy szomszédos kapu alatt.

A törökmézes ember ugyanis szemérmetlenül felemelte az árakat. A törökméz ára tudvalevőleg az egész világon egy krajcár. Ezt úgy kell érteni, hogy a törökmézes ember megfogja a kis bárdot, s amennyit a nagy darab fehér, mogyoróval spékelt masszából egy ütésre le tud belőle hasítani, az egy krajcárba kerül. Valamint hogy a kapu alatt minden egy krajcárba kerül, ez lévén az egység. Egy krajcár a fapálcikára nyársalt három szilva, három fél füge, három prűnella, három fél dió, mindmegannyi folyós cukorba mártva. Egy krajcár a nagy darab medvecukor, és ugyancsak egy krajcár az árpacukor. Sőt egy krajcár az úgynevezett diákabrak is, mely apró staniclikba van osztva, s mely a legízletesebb keverékek egyike. Van ebben mogyoró, mazsola, malagaszőlő, cukordarabka, mandula, utcai szemét, szentjánoskenyér-törmelék és légy. Egy krajcárért a diákabrak felöleli a gyáripár, a növény- és állatvilág igen sok termékét.

Csele alkudott, ami azt jelenti, hogy a törökmézes ember fölemelte az árakat. A kereskedelem törvényeinek ismerői jól tudják, hogy az árak

akkor is emelkednek, ha az üzletcsinálás veszéllyel jár. Így például drágák azok az ázsiai teák, amelyeket rablók lakta vidékeken cipelnek végig a karavánok. Ezt a veszedelmet nekünk, nyugat-európai embereknek kell megfizetnünk. És a törökmézesben határozottan volt üzleti szellem, mert szegényt el akarták tiltani az iskola közeléből. Tudta jól szegény feje, hogy ha el akarják tiltani, hát el is tiltják, s minden cukorkészlete ellenére nem tud oly édesen mosolyogni az előtte elhaladó tanárookra, hogy azok benne az ifjúság ellenségét ne lássák.

- "A gyerekek minden pénzüket annál az olasznál költik el" - mondogatták. És az olasz érezte, hogy üzletének nem lesz hosszú élete a gimnázium mellett. Tehát fölemelte az árakat. Ha már mennie kell innen, legalább nyerjen rajta valamit. És meg is mondta Cselének:

- Azelőtt volt minden egy krajcár. Ezután most minden két krajcár.

És amíg nagy nehezen kinyögte ezeket a magyar szavakat, vadul hadonászott a levegőben a kis bárdal. Geréb odasúgott Cselének:

- Vágd a kalapodat a cukor közé!

Csele el volt ragadtatva ettől az eszmétől. Tyű, micsoda gyönyörűség lett volna ez! Hogy repültek volna jobbra-balra a cukrok! És hogy mulattak volna a fiúk!

Geréb, mint az ördög, suttogta fülébe a csábítás ígéit:

- Vágd oda a kalapodat! Ez uzsorás.

Csele levette a kalapját.

- Ezt a szép kalapot? - mondta.

El volt tévesztve a dolog. Geréb rossz helyen tette a szép ajánlatot. Hiszen Csele gigerli volt, és csak lapokat hozott a könyvekből.

- Sajnálod? - kérdezte tőle.

- Sajnálom - mondta Csele. - De azért ne hidd, hogy gyáva vagyok. Én nem vagyok gyáva, csak a kalapot sajnálom. Én ezt be is bizonyíthatom, mert ha akarod, én a te kalapodat nagyon szívesen odavágom!

Ilyet nem lehet Gerébnek mondani. Ez majdnem sértés volt. Fel is fortyant. Ezt mondta:

- Ha már az én kalapomról van szó, hát odavágom én magam.

Ez egy uzsorás. Ha félsz, menj el.

És azzal a mozdulattal, ami nála a harciasságot jelentette, le is vette a kalapját, hogy szétüssön vele az x-lábú asztalon, mely teli volt rakva cukorral.

De valaki megfogta hátul a kezét. Egy majdnem férfiasan komoly hang ezt kérdezte tőle:

- Mit csinálsz?

Geréb hátranézett. Boka állt mögötte.

- Mit csinálsz? - kérdezte tőle ismét.

És komolyan, szelíden nézett rá. Geréb morgott egyet, mint az oroszlán, mikor az állatszélídítő a szemébe néz. Meghunyászkodott. A fejére tette a kalapot, és vonogatta a vállát.

Boka csöndesen mondta:

- Ne bántsд ezt az embert. Én szeretem, ha valaki bátor, de ennek semmi értelme nincs. Gyere!

És feléje nyújtotta a kezét. A keze csupa tinta volt. A tintatartó kedélyesen csöpögtette a zsebébe a sötétkék levét, és Boka mit sem sejtve húzta ki a zsebéből a kezét. De ezzel nem törődtek. Boka a falhoz kente a kezét, aminek az lett a következménye, hogy a fal tintás lett, de Boka keze viszont nem tisztult meg. A tintaűgy azonban ezzel be volt fejezve. Boka karon fogta Gerébet, és elindultak a hosszú utcán. Mögöttük maradt a csinos kis Csele. Még hallották, amint fojtott hangon, a levert forradalmár bús lemondásával szólt az olasznak:

- Hát ha már ezentúl minden két krajcár, hát adjon két krajcárért törökmézet.

És belenyúlt finom kis zöld erszényébe. Az olasz pedig mosolygott, és azon törhette a fejét, hogy mi volna, ha holnaptól kezdve minden - három krajcár volna. De ez csak álom volt. Ez olyasvalami volt, mint amikor valaki azt álmodja, hogy minden forint egy százast ér. Nagyot sújtott a késsel a törökmézre, s a lepattant szilánkot egy kis papírba tette.

Csele keserűen nézett rá.

- Hiszen ez kevesebb, mint azelőtt!

Az olaszt most már szemtelenné tette az üzleti siker. Vigyorogva szólt:

- Hát most drágább, hát most kevesebb.

És már egy új vevő felé fordult, aki ezen az eseten okulva, a kezében tartotta a két krajcárt. És vagdosta a fehér cukormasszát a kis bárdal olyasvalami furcsa mozdulatokkal, mintha valami mesebeli középkori, óriási hóhér lett volna, aki apró, mogyorófejű emberkének csapkodja le a fejüket egy kis arasznyi bárdal. Szinte vérengzett a törökmézben.

- Pfuj - mondta Csele az új vevőnek -, ne vegyen ennél!
Ez uzsorás.

És egyszerre csapta be a szájába az egész törökmézet, amelyre a fele papír ráragadt, letéphetetlenül, de nem lenyalhatatlanul.

- Várjatok! - kiáltott Bokáék után, és utánuk szaladt.

A sarkon érte őket utol, s itt befordultak a Pipa utcába, a Soroksári utca felé. Összekapaszkodtak hárman; középütt Boka ment, és magyarázott valamit csöndesen, komolyan, ahogy szokta. Tizennégy esztendő volt, s arcán kevés nyoma volt még a férfiaságnak. De ha kinyitotta a száját, nyert néhány évet. A hangja mély volt, szelíd és komoly. S amit mondott, az is olyanforma volt, mint a hangja. Ritkán beszélt ostobaságot, és nem mutatott semmi kedvet az úgynevezett csirkefogótempókhoz. Kisebb veszekedésekbe nem is szólt bele, sőt ha bírónak hívták, akkor is kitért. Ő már megtanulta, hogy az ítélet után az egyik fél mindig keserűséggel megy el, és ezt a keserűséget a bíró iránt érzi. De mikor már elhatalmasodott a baj, és a veszekedés akkora lett, hogy már-már tanári beavatkozás vált szükségessé, akkor közbelépett Boka, békíteni. És aki békít, arra legalább nem haragszik egyik fél sem. Szóval okos fiúnak látszott Boka, és úgy indult, mint aki az életben ha sokra nem is viszi, de becsületes férfi gyanánt fogja a helyét megállani.

A hazamenés iránya azt követelte, hogy a Soroksári utcából a Köztelek utcába forduljanak be. A csöndes kis utcán édesen sütött a tavaszi nap, s halkan dohogott a dohánygyár, mely az egyik oldalán véges-végig húzódik. A Köztelek utcában mindössze két alak volt látható. A középén álltak és vártak.

Csónakos volt az egyik, az erős Csónakos, s a másik a kis szőke Nemecek.

Mikor Csónakos meglátta a három összefogódzott kis legényt, örömeiben a szájába vette két ujját, és egy akkorát füttyölt, mint valami gőzmozdony. Ez a fütty különben az ő különlegessége volt. Ezt nem tudta utánacsínálni senki a negyedikben, sőt az egész gimnáziumban alig volt néhány fiú, aki ezt a kocsisfüttyöt értette volna. Mindössze talán csak Cinderről, az önképzőkör elnökéről tudták, hogy tud ilyen módon füttyölni, de Cinder csak addig füttyölt, amíg az önképzőkör elnökévé nem lett. Azontúl Cinder többé nem vette az ujját a szájába. Az önképzőkör elnökéhez, aki minden szerdán délután a magyartanár mellett ült a katedrán, ez nem illett volna.

Tehát süvített egyet Csónakos. A fiúk odaértek hozzá, és megállottak csoportban, az utca közepén.

Csónakos a kis szőke Nemecekhez fordult.

- Nekik még nem mondtad el?

- Nem - mondta Nemecek.

A többi mind egyszerre kérdezte:

- Mit?

Csónakos felelt a kis szőke helyett:

- A Múziumban tegnap megint `einstand`ot csináltak!

- Kik?

- Hát a Pásztorok. A két Pásztor.

Nagy csönd lett erre.

Ehhez tudni kell, mi az az `einstand`. Ez különleges pesti gyerek szó. Mikor valamelyik erősebb fiú golyózni, tollazni vagy szentjánoskenyér-magba - pesti nyelven: `boxenli`be - játszani lát magánál gyöngébbet, s a játékot el akarja venni tőle, akkor azt mondja: `einstand`. Ez a csúf német szó azt jelenti, hogy az erős fiú hadizsákmánynak nyilvánítja a golyót, s aki ellenállni merészel, azzal szemben erőszakot fog használni. Az `einstand` tehát hadüzenet is. Egyszersmind az ostromállapotnak, az erőszaknak, az ököljognak és a kalózuralomnak rövid, de velős kijelentése.

Csele szólalt meg elsőnek. Borzadva mondta a finom Csele:

- `Einstand`ot csináltak?

- Azt - mondta erre nekibátorodva a kis Nemecek, miután látta, hogy a dolog mily hatást tett.

Most Geréb fakadt ki:

- Ezt nem lehet tovább túrni! Én már régen mondom, hogy kell valamit csinálni, de Boka mindig savanyú poákat vág. Ha nem csinálunk semmit, még meg is vernek bennünket.

Csónakos szájába vette a két ujját, annak jeléül, hogy most fütyölni fog örömeiben. Ő minden forradalomhoz kész volt örömmel csatlakozni. De Boka lefogta a kezét.

- Ne süketíts meg! - szólt rá. És komolyan kérdezte a kis szőkétől:

-

Hát hogy történt?

- Az `einstand`?

- Az. Mikor volt?

- Tegnap délután.

- Hol?

- A Múziumban.

A Múzeum-kertet hívták így.

- Hát mondd el úgy, ahogy volt, de pontosan úgy, ahogy volt, mert nekünk az igazat kell tudnunk, ha csinálni akarunk ellenük valamit...

A kis Nemecek izgatott volt, mikor érezte, hogy egy fontos dolog középpontjává válik. Ez ritkán esett meg vele. Nemecek mindenkinek levegő volt. Se nem osztott, se nem szorzott, mint az `egy` a számtanban. Senki se törődött vele. Jelentéktelen kis sovány fiú volt, gyöngye gyerek. És talán éppen ez tette alkalmassá arra, hogy jó legyen áldozatnak. Elkezdett beszélni, s a fiúk összedugták fejüket.

- Úgy volt - mondta -, hogy ebéd után kimentünk a Múziumba, a Weisz meg én meg Richter meg a Kolnay meg a Barabás. Előbb métát akartunk játszani az Eszterházy utcában, de a labda a reálistaké volt, és azok nem engedték. Akkor azt mondja Barabás: "Menjünk be a Múziumba, és

golyózzunk a falnál!" És akkor mind bementünk a Múziumba, és golyózni kezdtünk a falnál. Azt játszottuk, hogy mindenki gurít egy golyót, és akinek a golyója eltalál egy olyan golyót, ami már oda van gurítva, akkor azé az összes golyó. És sorba gurítottuk a golyókat, már volt a falnál vagy tizenöt golyó, és volt közte két üveg is. És akkor egyszerre csak azt kiáltja a Richter: "Vége van, jönnek a Pásztorok!" És a sarkon jöttek is a Pásztorok, zsebre volt dugva a kezük, és lehajtották a fejüket, és olyan lassan jöttek, hogy mi mindnyájan nagyon megijedtünk. Hát hiába is voltunk mi öten, ők ketten olyan erősek, hogy tízet is elvernek. És nem is szabad minket úgy számítani, hogy mi öten vagyunk, mert ha baj van, akkor a Kolnay is elszalad, és a Barabás is elszalad, hát csak hármat szabad számítani. Esetleg én is elszaladok, hát csak kettőt szabad számítani. És ha esetleg mind az öten elszaladunk, akkor se ér az egész semmit, mert a Pásztorok a legjobb futók az egész Múziumban, és mink hiába szaladunk, mert utolérnek. Hát csak jöttek a Pásztorok, egyre közelebb jöttek, és nézték nagyon a golyókat. Mondom a Kolnaynak: "Te, ezeknek tetszik a mi golyónk!" És még a Weisz volt a legokosabb, mert ő mindjárt mondta: "Gyönnek, gyönnek, ebből a gyövésből nagy einstand lesz!" De én azt gondoltam, hogy nem fognak minket bántani, hiszen mi soha nem csináltunk nekik semmit. És eleinte nem is bántottak, csak odaálltak, és nézték a játékot. A Kolnay azt súgta a fülembe: "Te, Nemecek, hagyjuk abba." Azt mondom neki: "Hogyne, majd éppen most, amikor te gurítottál, és nem találtál! Most rajtam a sor. Ha megnyerem, abbahagyjuk." Közben a Richter gurított, de annak már reszketett a keze a félelemtől, és fél szemmel a Pásztorokra nézett, hát persze hogy nem talált. De a Pásztorok nem is mozdultak, csak ott álltak, zsebre dugott kézzel. Akkor aztán én gurítottam és találtam. Megnyertem az összes golyókat. És oda akarok menni, hogy összeszedjem, volt már vagy harminc golyó, de elémbe ugrott az egyik Pásztor, a kisebbik, és rám kiáltott: `Einstand`! Én hátranéztem, és Kolnay meg a Barabás már szaladtak, a Weisz a falnál állt, és sápadt volt, a Richter meg még gondolkozott, hogy szaladjon-e vagy nem. Én próbáltam előbb becsületesen. Azt mondtam: "Kérem, ehhez maguknak nincs joguk." De akkor már az öregebbik Pásztor szedte fel a golyókat, és rakta be a zsebébe. A fiatalabbik meg megfogta a mellemen a kabátomat, és rám kiáltott: "Nem hallottad, hogy einstand?!" Hát persze aztán én se szóltam semmit. A Weisz pityeregni kezdett a falnál. És a Kolnay meg a Kende a Múzeum sarkáról kukucskáltak vissza, hogy mi történik. És a Pásztorok mind fölszedték a golyókat, és egy szót sem szóltak, csak továbbmentek. Ez volt az egész.

- Hallatlan! - mondta fölháborodva Geréb.

- Valóságos rablás!

Ezt Csele mondta. Csónakos sűvített egyet, annak jeléül, hogy puskaporos a levegő. Boka csöndesen állt és gondolkozott. Mindenki őt figyelte. Mindenki arra volt kíváncsi, hogy mit fog Boka szólni ezekhez a dolgokhoz, amiket már mindenki panaszolt hónapok óta, s amiket eddig Boka nem vett komolyan. Ez az eset azonban, ennek az esetnek kiáltó igazságtalansága még Bokát is megindította.

Halkan szólt:

- Hát most csak menjünk ebédelni. Délután találkozunk a grundon. Ott mindent meg fogunk beszélni. Most már én is azt mondom, hogy ez hallatlan dolog!

Mindenkinek tetszett ez a kijelentés. Boka nagyon rokonszenves volt ebben a pillanatban. Szeretettel néztek rá a fiúk, mosolyogva nézték okos kis fejét, ragyogó fekete szemét, amelyben most valami harcias tűz lobogott. Szerették volna megcsókolni Bokát, amiért végre ő is felháborodott.

Elindultak hazafelé. Egy vidám harang kongott valamerre a Józsefvárosban, a nap sütött, és minden szép volt, és minden örömmel volt teli. A fiúk nagy dolgok előtt állottak. Mindenikben fellobbant a tettvágy, s mindeniket izgatta, hogy most már mi lesz. Mert ha Boka mondta, hogy valami lesz, akkor lesz valami!

Mentek, mendegéltek az Üllői út felé. Csónakos hátramaradt Nemecekkel. Mikor Boka hátrafordult feléjük, mind a ketten a dohánygyár egyik pinceablakánál állottak, melyre vastag, sárga rétegben rakódott le a finom dohánypor.

- Tubák! - kiáltotta vígan Csónakos, újra sűvített egyet, és telegyömöszölte az orrát a sárga porral.

Nemecek szívből nevetett, a kis majom. Ő is odanyúlt, és felszippantott vékony kis ujjá hegyéről egy kicsit a dohányporból.

És tüsszögve vonultak végig ketten a Köztelek utcán, boldog örömet érezve e fölfedezésen. Csónakos nagyokat, bömbölőket tüsszentett, mint valami ágyú. A kis szőke meg csak prüszkölt, mint a tengerinyúl, ha bosszantják. És prüszköltek, nevettek, szaladtak, s ebben a percben ez oly nagy boldogság volt, hogy még azt a nagy igazságtalanságot is elfelejtették, amire Boka, maga Boka, a csöndes és komoly Boka is azt mondta, hogy hallatlan.